

SARAJEVSKA DEKLARACIJA 2025

Pacijenti i ostali učesnici Prve nacionalne konferencije pacijenata „Zdravstvo za budućnost“, održane u Sarajevu, 4. i 5. decembra 2025. godine, jednoglasno su usvojili ovu Deklaraciju i svjesno je potpisuju, izražavajući saglasnost sa svim njenim stavkama. Ova Deklaracija predstavlja zajednički stav svih pacijenata u Bosni i Hercegovini, bez obzira na vrstu bolesti, dob, spol, mjesto prebivališta ili entitetsku pripadnost, te se odnosi na zaštitu prava i unapređenje zdravstvene zaštite svih građana.

Mi, članovi udruženja pacijenata iz cijele Bosne i Hercegovine, okupljeni na ovoj konferenciji pacijenata, ujedinili smo se u zajedničkom interesu da se odnos prema pacijentima u našem društvu značajno unaprijedi. Predlažemo i preporučujemo da svi akteri društva – donosioci odluka na svim nivoima vlasti, izvršni organi nadležni za zdravlje stanovništva, medicinski profesionalci i zdravstveni radnici – svoju punu pažnju posvete zdravlju građana Bosne i Hercegovine u okviru svojih nadležnosti i odgovornosti.

Ovom deklaracijom naglašavamo potrebu za sistemskom brigom o teško oboljelim osobama, naročito od nezaraznih i drugih teških bolesti, kroz implementaciju preventivnih i skrining programa gdje god je to moguće, te kroz osiguranje pristupa ranoj dijagnostici, liječenju i praćenju kliničkih ishoda za sve pacijente bez obzira na mjesto prebivališta.

Jednoglasno smo saglasni sa sljedećim:

1. Briga o zdravlju stanovništva

- Zdravlje je temelj svakog sretnog i naprednog društva.
- Zahtijevamo da se zdravlje građana stavi u središte političkog odlučivanja i da se hitno prekine s praksom zanemarivanja zdravlja i zdravstvenog sistema od strane donosioca odluka.
- Tražimo operativno sprovođenje svih važećih zakona koji uređuju zdravstveni sistem, te donošenje novih zakona u skladu sa EU direktivom o pravima pacijenata, s posebnim naglaskom na donošenje Zakona o rijetkim bolestima.

2. Uspostava registara bolesti

- Tražimo hitnu uspostavu registara bolesti i oboljelih u oba entiteta i Brčko distriktu, u skladu sa važećim zakonskim rješenjima.
- Također tražimo uspostavu jedinstvenog registra na nivou cijele Bosne i Hercegovine.

3. Ekonomska održivost zdravstvenog sistema

- Zahtijevamo da nadležne vlade i ministarstva osiguraju adekvatno i kontinuirano finansiranje zdravstvenog sektora, srazmjerno BDP-u.

- Zdravstvo nije trošak, već investicija u zdravlje radno sposobnog stanovništva i dugoročni prosperitet društva.
- Insistiramo na realnom planiranju i finansiranju fondova solidarnosti i drugih zdravstvenih fondova u cijeloj BiH za svaku fiskalnu godinu, uz osiguravanje kontinuiranog i održivog finansiranja zdravstvenog sistema prema potrebama pacijenata.
- Podržavamo osnivanje posebnog Fonda za rijetke bolesti pri Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH.
- Predlažemo dodatne izvore finansiranja (npr. iz akciza na duhan, alkohol i zaslađene napitke) u skladu s WHO inicijativom "3-35".

4. Unapređenje mogućnosti liječenja

- Pacijenti moraju imati pristup razumljivim informacijama, pravo na suodlučivanje u liječenju i primjenu standardiziranih protokola.
- Zahtijevamo pravovremen pristup savremenim terapijama i kliničkim ispitivanjima.

5. Dostupnost terapijskih opcija

- Zahtijevamo ravnopravan pristup terapijama u skladu s preporukama EMA-e.
- Tražimo godišnju reviziju i objavu lista lijekova u svim entitetima, uključivanje registrovanih i novih lijekova, te usklađivanje indikacija sa najnovijim smjericama i studijama.

6. Optimizacija liječenja, praćenje ishoda i transparentna komunikacija

- Podržavamo prikupljanje i analiziranje podataka o ishodima liječenja, s fokusom na kvalitet života i dugoročno preživljavanje.
- Zahtijevamo kontinuiranu i transparentnu komunikaciju zdravstvenih institucija i redovno informiranje pacijenata o njihovim pravima, mogućnostima liječenja i dostupnim terapijama.

7. Preventivni i skrining programi

- Tražimo usvajanje i sprovođenje strategije prevencije i skrininga na nivou BiH.
- Programi trebaju biti realizirani u fazama (entitetski nivo, zatim državni).
- Neophodna je edukacija javnosti o zdravim stilovima života i sistemska provedba preventivnih aktivnosti.

8. Rana dijagnostika i edukacija kadra

- Insistiramo na jačanju dostupnosti dijagnostičkih procedura, korištenju javnog i privatnog sektora radi bržeg otkrivanja bolesti, te organizovanom pozivanju rizičnih grupa.

ORGANIZATOR

PONOSNI NOSITELJI PROJEKTA GLASAJ ZA ŽIVOT

- Podržavamo osiguravanje održavanja i finansiranja kontinuirane edukacije svih zaposlenih u zdravstvu.

9. Učešće pacijenata i stručne javnosti u donošenju odluka

- Zahtijevamo uključivanje stručne javnosti i predstavnika pacijenata u sve procese donošenja odluka u zdravstvu, od planiranja do evaluacije politika i programa.

Mi, dole potpisani, ovu Deklaraciju potpisujemo kao ključne preporuke pacijenata u Bosni i Hercegovini, koja može služiti kao dokument donosiocima odluka pri pronalaženju rješenja za probleme s kojima se zdravstveni sistem suočava.

U svom daljnjem djelovanju, Sarajevska deklaracija predstavlja osnovni zajednički dokument svih pacijenata i udruženja pacijenata iz cijele BiH i regije, čiju ćemo realizaciju aktivno zagovarati u cilju otvaranja dijaloga i konkretnih koraka prema nadležnim institucijama.

Ovom Deklaracijom pacijenti iz cijele Bosne i Hercegovine, bez obzira na entitetsku i teritorijalnu pripadnost, govore jednim glasom – u zajedničkoj borbi za pravedniji, dostupniji i funkcionalniji zdravstveni sistem za sve.

ORGANIZATOR

PONOSNI NOSITELJI PROJEKTA GLASAJ ZA ŽIVOT

UDRUŽENJE OBOLJELIH
OD RAKA PROSTATE FBiH

UDRUŽENJE "SNAGA" U BiH

Udruženje
Renesansa

UDRUŽENJE MIJELOM U BiH

UDRUŽENJE DISTROFIČARA CAZIN

POTPISNICI DEKLARACIJE

Sljedeća udruženja pacijenata izražavaju svoju saglasnost sa sadržajem Deklaracije, učestvovala su u njenom kreiranju i usvajanju, te je potpisuju kao zajednički dokument pacijenata.

1. Udruženje oboljelih od raka prostate FBiH
2. Udruženje „Renesansa“
3. Udruženje „SNAGA u BiH“
4. Udruženje „Mijelom u BiH“
5. Udruženje distrofičara Cazin
6. Koordinacioni odbor udruženja osoba sa invaliditetom KS
7. Društvo psorijatičara u FBiH
8. Udruženje oboljelih od rijetkih bolesti (Gračanica)
9. Udruženje MENSANNA
10. Udruženje za zaštitu prava pacijenata Tuzla - ZAPA
11. Udruženje SNOP
12. Udruženje "ŽIVOT" Zenica
13. Udruženje "SRCEM ZAJEDNO" Visoko
14. Udruženje "SNAGA ŽENE" Maglaj
15. Udruženje liječenih i oboljelih "BIRAM ŽIVOT" Žepče
16. Udruženje "BUDUĆNOST ZA" Zavidovići
17. Udruženje "ONA JE SVJETLOST" Kakanj
18. Udruženje pacijenata oboljelih od melanoma Republike Srpske - MI SMO SA VAMA
19. Krovno udruženje oboljelih od raka Republike Srpske
20. Udruženje Superbrke Banja Luka
21. Udruženje oboljelih od malignih bolesti Istočne hercegovine "Vjera, luča, nada", Trebinje
22. Udruženje Biser Goražde
23. Udruženje djece i omladine oboljele od dijabetesa USK
24. Udruženje Udruženje B18 (Banja Luka)
25. Udruženje oboljelih od hemoofilije
26. Udruženje oboljelih od melanoma FBiH
27. Udruženje transplantiranih i dijaliziranih FBiH - UDITB FBiH
28. Udruženje "Sutra je novi dan" Velika Kladuša
29. Udruženja za bolesti štitnjače Stit Tka, Tuzla
30. Udruženje oboljelih od malignih oboljenja grada Cazina
31. Udruženje pacijenata oboljelih od plućne hipertenzije Kantona Sarajevo
32. Udruženje oboljelih od MS-a USK
33. Savez za rijetke bolesti Republike Srpske
34. Udruženje za diševnu mišićnu distrofiju u Bosni i Hercegovini
35. Udruženje oboljelih od multipleskleroze Republike Srpske

Sarajevo, decembar 2025. godine

Sarajevska deklaracija pacijenata usvojena je na Prvoj nacionalnoj konferenciji pacijenata „Zdravstvo za budućnost“.

ORGANIZATOR

PONOSNI NOSITELJI PROJEKTA GLASAJ ZA ŽIVOT

UDRUŽENJE "SNAGA" U BiH

Udruženje
Renesansa

UDRUŽENJE MIJELOM U BiH

UDRUŽENJE DISTROFIČARA CAZIN

DEKLARACIJU PODRŽALI

1. EUROPA Uomo Slovenija
2. COPAC Koalicija pacijenata Rumunije
3. Udruženje pacijenata Srbije
4. Europa Donna Albania
5. Udruženje pacijenata Renesansa, Kosovo
6. Udruženja građana Ženski centar "MILICA", Srbija
7. Mijelom CRO, Hrvatska
8. NVO RAM – Udruženje za pomoć oboljelima od reumatskih bolesti, Crna Gora
9. Udruga žena oboljelih i liječenih od raka SVE za NJU, Hrvatska
10. Udruženje obolelih od multiplog mijeloma Srbije
11. Udruženja MDA – Muscular Dystrophy Association Makedonija (MDAM)
12. Udruženje oboljelih od reumatskih bolesti ORS Srbija

ORGANIZATOR

PONOSNI NOSITELJI PROJEKTA GLASAJ ZA ŽIVOT

UDRUŽENJE OBOLJELIH
OD RAKA PROSTATE FBiH

UDRUŽENJE "SNAGA" U BiH

Udruženje
Renesansa

UDRUŽENJE MIJELOM U BiH

UDRUŽENJE DISTROFIČARA CAZIN

GLASAJ ZA ŽIVOT ZA ZDRAVLJE, ZA SEBE

ORGANIZATOR

PONOSNI NOSITELJI PROJEKTA GLASAJ ZA ŽIVOT

UDRUŽENJE OBOLJELIH
OD RAKA PROSTATE FBIH

UDRUŽENJE "SNAGA" U BIH

Udruga
Renesansa

UDRUŽENJE MIJELOM U BIH

UDRUŽENJE DISTROFIČARA CAZIN